

Sygn. akt: I ACa 893/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2012r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Małgorzata Dzięciołowska</i>
Sędziowie:	<i>SSA Tomasz Szabelski</i> <i>SSO del. Krzysztof Kacprzak (spr.)</i>
Protokolant:	st.sekr.sądowy Jolanta Chrzanowska-Ponomarenko

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2012r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **C. L.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Aresztowi Śledczemu w P.**

o odszkodowanie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 5 czerwca 2012r. sygn. akt I C 1397/11

1. **oddala apelację;**

2. **nie obciąża powoda kosztami postępowania apelacyjnego;**

3. **przyznaje adwokatowi M. M. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w P. i nakazuje wypłacić z funduszu Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt I ACa 893/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 5 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił powództwo C. L. przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w P., zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa w W. o zapłatę zadośćuczynienia w kwocie 500.000 złotych (pkt 1), nie obciążył powoda kosztami procesu

(pkt 2) i przyznał pełnomocnikowi z urzędu powoda zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w kwocie 8.856 złotych (pkt 3).

Z ustaleń faktycznych, które stały się podstawą tego rozstrzygnięcia wynika, że od dnia 16 września 2003 roku powód przebywał w Areszcie Śledczym w P.. W dniu 14 listopada 2003 roku powód złożył do protokołu zawiadomienie, że 10 października 2003 roku i w nocy z 10 na 11 października 2003 roku został pobity przez funkcjonariuszy służby więziennej. W konsekwencji tego zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wszczęto prokuratorskie postępowanie wyjaśniające. W postępowaniu tym potwierdzono, że w stosunku do powoda zastosowano środki przymusu bezpośredniego w postaci siły fizycznej, założenia kajdan, umieszczenia w celi zabezpieczającej, założenia pasa zabezpieczającego i kasku ochronnego. Po tym zdarzeniu lekarz nie stwierdził u powoda śladów pobicia. W dokumentacji lekarskiej odnotowano jedynie otarcia naskórka i obrzęki na nadgarstkach, które powiązano z faktem użycia kajdan.

W dniu 21 listopada 2003 roku powód oświadczył, że wycofuje swoje zeznania w sprawie pobicia, gdyż nie chce postępowania prokuratorskiego w tym przedmiocie. Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2003 roku dochodzenie w tej sprawie zostało umorzone wobec braku znamion czynu zabronionego.

Powód ma 49 lat i z zawodu jest ślusarzem. Aktualnie mieszka sam i korzysta z zasiłku z pomocy społecznej w kwocie 200 złotych miesięcznie.

Oceniając materiał dowodowy sprawy, Sąd Okręgowy nie dał wiary zeznaniom powoda, złożonym w ramach dowodu z przesłuchania stron, że doszło do pobicia i znęcania się nad nim przez funkcjonariuszy służby więziennej. Twierdzeń tych nie potwierdził żaden inny dowód. Przeciwnie, pozostały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w sposób wiarygodny wskazuje, że w przypadku spornego zdarzenia doszło do dopuszczalnego użycia środków przymusu bezpośredniego w stosunku do agresywnego osadzonego.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy przyjął, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy nie wykazano deliktowej odpowiedzialności Skarbu Państwa z art. 417 k.c., w brzmieniu aktualnym do dnia 1 września 2004 roku, za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego. Dlatego zbędne stało się rozważanie przesłanek z art. 445 k.c. Powód, mimo obowiązku ciężącego na nim z mocy art. 6 k.c., nie udowodnił również, że doszło do naruszenia jego dóbr osobistych w rozumieniu art. 24 k.c. Poza tym roszczenie powoda przedawniło się z upływem trzech lat od zdarzenia, gdyż zastosowanie miał art. 442¹ § 1 k.c. Nic nie wskazuje na to, że zdarzenie z października 2003 roku może być kwalifikowane jako występki. Sam opis czynu przedstawiony przez powoda nie może decydować o kwalifikacji prawnej zdarzenia. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., gdyż powód jest w trudnej sytuacji materialnej.

/wyrok z uzasadnieniem k. 42-47/

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, który zaskarżył orzeczenie w zakresie punktu 1. Powód zarzucił Sądowi pierwszej instancji naruszenie prawa materialnego, to jest przepisu art. 442¹ § 2 k.c. przez błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie, polegające na ustaleniu, że przyjęcie dłuższego terminu przedawnienia z tego przepisu nie jest możliwe ze względu na brak stwierdzenia w postępowaniu karnym popełnienia zbrodni lub występkę na szkodę powoda.

Na tej podstawie skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w pierwszej instancji, przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy świadczonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym i odstąpienie od obciążenia powoda kosztami postępowania odwoławczego.

/apelacja k. 53-54/

Strona pozwana wniosowała o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda kosztów postępowania odwoławczego.

/odpowiedź na apelację k. 65-66/

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja powoda jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które zostały przyjęte przez Sąd odwoławczy za własne. Właściwie ustalone fakty zostały niewadliwie ocenione pod względem prawnym.

Skarżący, chociaż nie kwestionuje w żadnym zakresie ustaleń podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia, zupełnie pomija fakt, że w okolicznościach niniejszej sprawy Sąd pierwszej instancji w ogóle nie dopatrzył się podstaw do przypisania Skarbowi Państwa odpowiedzialności odszkodowawczej. Rację ma Sąd Okręgowy, że nie zostały spełnione przesłanki z art. 417 k.c. czy art. 24 k.c. Wprawdzie w stosunku do powoda bezspornie zastosowano środki przymusu fizycznego, ale nie odbyło się to w warunkach bezprawności. Funkcjonariusze państwowi działali w granicach dopuszczalnych prawem procedur wdrażanych w stosunku do agresywnych osadzonych. Prawidłowe rozważania Sądu pierwszej instancji na tę okoliczność zasługują na pełną akceptację i nie wymagają powtórzenia. W konsekwencji trzeba było przyjąć, że zabrakło obligatoryjnej przesłanki odpowiedzialności za szkodę i krzywdę w postaci bezprawności zachowania. Dlatego o uwzględnieniu roszczenia w jakiegokolwiek części nie mogło być mowy.

Podnoszona w apelacji kwestia zarzutu przedawnienia miała znaczenie uzupełniające. Trzeba jednak zauważyć, że nie doszło do zarzucanego w apelacji naruszenia prawa materialnego w postaci art. 442¹ § 2 k.c. Nie było podstaw do zastosowania tej normy. Zdarzenia, które były rozważane w kontekście podstawy faktycznej roszczenia nie mogły zostać zakwalifikowane jako występki czy zbrodnie. O sposobie zakwalifikowania czynów ustalonych w procesie sąd cywilny może zdecydować niezależnie bez uprzedniego skazania za przestępstwo w sprawie karnej (przy wyroku skazującym zastosowanie znajdzie art. 11 k.p.c.). Dlatego, jeśli sprawca nie został skazany prawomocnym wyrokiem karnym sąd cywilny może samodzielnie rozważyć, czy zachowanie sprawcy szkody spełniania znamiona przestępstwa, stosując przepisy karne (tak trafnie SN w uchwale siedmiu sędziów z dnia 21 listopada 1967 r., III PZP 34/67, OSNCPIUS 1968, Nr 6, poz. 94). Zaskarżony wyrok zasady tej nie narusza. Sąd Okręgowy słusznie wywiódł, że zgodnie z art. 442¹ k.c., nie opis zdarzenia z pozwu, ale poczynione w sprawie ustalenia faktyczne decydują o przyjęciu dłuższego lub krótszego terminu przedawnienia roszczeń deliktowych.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 385 k.p.c., apelacja podlegała oddaleniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. Sytuacja osobista, życiowa i majątkowa powoda w połączeniu z jego subiektywnym poczuciem doznania krzywdy, nakazywały przyjęcie, że okoliczności tej sprawy były szczególne. W takiej sytuacji zasada słuszności nakazywała odstąpienie od ogólnej zasady rozliczenia kosztów postępowania stosownie do wyniku sprawy.

Rozstrzygnięcie o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym wynika z § 2 ust. 3 w zw. z § 11 ust. 1 pkt 25, § 13 ust. 1 pkt 2 i § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).